

ZÁVER

Obchodovanie so ženami a deťmi ako novodobá forma otroctva sa v uplynulých rokoch stalo jedným z najzávažnejších spoločenských problémov. Otroctvo, ktoré je často spájané s vlastnením otrokov v Spojených štátoch amerických, teda nie je len témou minulosti. V dnešnom svete žije podľa odhadov medzinárodných organizácií zhruba 200 miliónov osôb - obetí v podmienkach, ktoré môžeme považovať za novodobú formu otroctva.

Ochranu obetí obchodu so ženami a deťmi nemôžeme chápať výlučne len ako problém medzinárodného práva, či naopak výlučne len práva vnútroštátneho. Z hľadiska vnútroštátneho práva je totiž dôležité práve aký význam a konečný obsah príslušný štát pripíše medzinárodným dokumentom prijatých v oblasti ochrany obetí obchodu so ženami a deťmi (ďalej len „v príslušnej oblasti“ v príslušnom gramatickom tvare), aké opatrenia učiní, či ako zaistí ich faktickú realizáciu. Schopnosť medzinárodného práva použiť formy donútenia a to aj napriek tomu, že v danej oblasti medzinárodné právo nedisponuje žiadnymi sankčnými postihmi, dáva medzinárodnému právu postavenie ochrancu práv, ktorý predstavuje poslednú inštanciu v prípade, že záväzky štátov vyjadrené v medzinárodných dokumentoch prijatých príslušným štátom nie sú vnútroštátne uskutočňované.

Snahou tejto práce bolo poukázať na vývoj problematiky obchodovania so ženami a deťmi, resp. ochrany obetí obchodu so ženami a deťmi (ďalej tiež „problematika“ alebo „problém“ v príslušnom gramatickom tvare) v medzinárodných dokumentoch univerzálnej, ale aj regionálnej povahy. Sledujeme v nej vývoj od prvých medzinárodných dokumentov, ktoré boli prijaté vo výlučne trestnoprávnej rovine a ktoré

po druhej svetovej vojne boli obohatené o ľudsko-právny rozmer, v tejto práci tiež označovaný ako hodnotový aspekt a následne počas vojnových rokov 90-tych aj o humanitárny rozmer.

Hodnotový aspekt, ktorý je obsiahnutý v medzinárodných dokumentoch prijatých v príslušnej oblasti po druhej svetovej vojne, však nie je po vôli všetkých štátov, dôvodom čoho sú ich politické, ekonomické, sociálne, náboženské, ale aj kultúrne špecifiká. V súvislosti s tým vzniká otázka, či sa podarí potlačiť a eliminovať snahy týchto štátov smerujúce proti začleneniu hodnotového aspektu do medzinárodných dokumentov prijímaných v príslušnej oblasti, alebo sa zmierime s tým, že snaha o začlenenie hodnotového aspektu do týchto medzinárodných dokumentov univerzálnej povahy bola len ilúziou a z dôvodu práve už vyššie spomínaných špecifik jednotlivých štátov bude možné riešiť túto problematiku len na regionálnej úrovni, kde budú zohľadnené špecifiká štátov určitého regiónu a teda teoreticky prevážia iné hodnoty ako ľudsko-právne.

Pri ochrane obetí obchodu so ženami a deťmi by však nemali určovať smer riešenia tohto problému špecifiká jednotlivých štátov. Ide tu o zásah do práva na život a ľudskú dôstojnosť a štáty teda musia a to bez rozdielu aké hodnoty uznávajú, tento fakt rešpektovať. Svedčí o tom aj univerzalita ľudských práv medzi ktoré právo na život ako aj ľudská dôstojnosť neodmysliteľne patria. Možnosť výhrad jednotlivých štátov k prijatým medzinárodným dokumentom univerzálnej povahy v danej oblasti by mala byť absolútne potlačená, čím však štáty nestrácajú možnosť voľby odlišných stratégií v boja proti obchodu s ľuďmi

Ideálne riešenie na potlačenie obchodu so ženami a deťmi a teda aj na ochranu obetí obchodu so ženami

a deťmi neexistuje. Kroky, ktoré sa v danej oblasti prijali sú však výzvou o to viac, že sa to týka tak zraniteľných osôb ako sú ženy a deti.

V súvislosti s vyššie uvedeným môžeme konštatovať, že obchod s ľuďmi nie je problémom len ľudsko-právnych inštrumentov, ale aj trestného a humanitárneho práva. Tieto oblasti práva nie je možné v danej problematike oddeľovať a ich väzba má stúpajúcu tendenciu, čo poukazuje na nevyhnutnosť hľadieť na tento problém ako na univerzálny, následkom čoho je opäť zdôraznená nevyhnutnosť jeho začlenenia do univerzálneho práva, ktoré vykazuje znaky *ius cogens*.

Čo sa týka dokumentov regionálnej povahy, ľudsko-právne, trestnoprávne a humanitárne aspekty sú najlepšie prepojené práve v rovine európskej úpravy a práve európskemu regiónu a v jeho rámci dokumentom prijatých na pôde Rady Európy sme venovali v tejto práci samostatnú kapitolu.

Obchodovanie so ženami a deťmi je problém, ktorý prelína celú spoločnosť a teda prekračuje hranice jedného štátu a v mnohých prípadoch má dokonca charakter medzinárodného organizovaného zločinu. V žiadnom prípade sa neobmedzuje len na chudobné rozvojové krajiny, ale predstavuje závažné nebezpečenstvo aj pre vyspelé štáty. Z tohto hľadiska tu má neopomenuteľné miesto aj medzinárodná spolupráca štátov, čo medzinárodné dokumenty prijímané v danej oblasti jednoznačne vyjadrujú. Vyplýva to zo skutočnosti, že osamotená snaha jedného štátu by nepriniesla očakávaný výsledok.

Obchodu so ženami a deťmi je témou, ktorá si zaslúži zmienku a pozornosť nás všetkých. Ide o problém, ktorý by síce v modernej spoločnosti ani nemal existovať, avšak skrývať sa pred ním a popierať jeho existenciu si však v

žiadnom prípade nemôžeme dovoliť. Na vážnosti danej problematiky neuberá ani skutočnosť, že páchaniu trestnej činnosti opísanej v tejto práci napomáha i nejednotná legislatíva štátov v boji proti tomuto fenoménu, čo sa snažia odstrániť práve medzinárodné dohovory, či už univerzálnej alebo regionálnej povahy.

Keďže táto práca bola zameraná predovšetkým na obchodovania s ľuďmi za účelom sexuálneho zneužívania, ktorá je jednoznačne jednou z najzávažnejších foriem obchodovania s ľuďmi a zároveň jednou z najzávažnejších foriem násillia páchaného na ženách a deťoch, chcela by som poukázať na krehkosť hranice, ktorá existuje medzi dobrovoľným a nedobrovoľným využívaním sexuálnych služieb žien.

Napriek početnosti medzinárodných štandardov a mechanizmov vytvorených na ochranu obetí obchodu s ľuďmi, existuje medzi medzinárodnými dohovormi a faktami z každodenného života veľa medzier. A práve tieto medzery majú za cieľ pomôcť zaplňať medzinárodné konferencie, ktorým bol v tejto práci venovaný priestor, ale aj iné aktivity organizované v danej oblasti, ktorým sme sa pre rozsiahlosť tejto problematiky bližšie nevenovali. Tieto aktivity slúžia taktiež na podporu praktickej implementácie medzinárodných dohovorov prijatých v danej oblasti a v ich rámci sú uskutočňované konkrétne programy, ktoré sa zameriavajú na riešenie jednotlivých aspektov danej problematiky. V mnohých prípadoch sú tieto programy uskutočňované na princípe celosvetovej medzinárodnej spolupráce z iniciatívy relevantných orgánov OSN ako reakcia na nadnárodné pôsobenie tohto problému. Za zmienku stojí napríklad Globálny program OSN proti obchodu s ľuďmi.

Nezastupiteľné miesto predovšetkým vo vzťahu k obetiam obchodu s ľuďmi tu majú aj v tejto práci len okrajovo

spomenuté mimovládne organizácie. Neopomenuteľnú výpovednú hodnotu má však aj Správa o obchodovaní s ľuďmi, ktorá vypovedá o zápase vlád s touto formou zločinnosti a ktorú od roku 2000 každoročne vydáva Ministerstvo zahraničných vecí USA. Správa posudzuje situáciu v rôznych krajinách sveta a jej cieľom je posilniť odhodlanie štátov a národov zápasit' s týmto novodobým otroctvom. Má tiež podporiť vynaliezavosť a spoluprácu vlád všetkých krajín, ktorá by obmedzila jedno z najzávažnejších ohrození ľudských práv a slobodného rozvoja každého jednotlivca.²⁷⁸

Cieľom tejto práce bolo pokúsiť sa zhrnúť a koncentrovať na jednom mieste všetko to, čo s danou problematikou súvisí. Ochrana obetí obchodu so ženami deťmi je však problematika, ktorá si vyžaduje pre zachytenie všetkých aspektov širší priestor.

---

²⁷⁸ <http://www.civil.gov.sk/archiv/casopis/2004/19/1916ho.htm>